

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Nadejda Murzakoi împotriva Ministerului Justiției, Centrului Național pentru Expertize Judiciare, terțului Lîsîi Ludmila privind obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva decizie din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-1163/23
NR. PIGD 2-20102777-01-3ra-24112023)*

Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art.245¹ Cod administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani: V. Chisiliță,
Instanța de apel: V. Negru, I. Dutca, E. Palanciuc

4 decembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 21 august 2020, Nadejda Murzakoi, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, Centrului Național pentru Expertize Judiciare, privind obligarea Ministerului Justiției să organizeze ședința Comisiei disciplinare în vederea examinării sesizării nr. 1/1241 din 12 iunie 2020 cu privire la acțiunile medicului legist.

2. În motivarea acțiunii reclamanta Nadejda Murzakoi a invocat că, la 12 iunie 2020, s-a adresat la Ministerul Justiției, cu cererea nr. 1, adresată Comisiei Disciplinare pentru examinarea încălcărilor disciplinare ce au avut drept urmare discreditarea onoarei și demnității profesionale, nemijlocit prin efectuarea unei expertize necorespunzătoare și prezentarea cu bună-știință a unei concluzii false, precum și pentru atitudinea neglijentă față de îndatoririle de serviciu, în cadrul Comisiei de disciplină cu privire la acțiunile expertului Judiciar medico-legal, Ludmila Lîsîi, ținând cont de prevederile art. 62 al Legii nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

3. Mmenționează reclamanta, că în petiția cu nr. 1/1241 din data de 12 februarie 2020, a descris detaliat toate aspectele pe care le consideră inacceptabile în timpul efectuării expertizei- alegerea unei tehnici inadecvate pentru expertiză și a indicat, de asemenea, că la unele dintre sursele la care se referă Ludmila Lîsîi, nu este indicat autorul, din această cauză nu există nici o modalitate de a găsi și cerceta această tehnică.

4. Însă, în loc de convocarea Comisiei de disciplină și examinarea petiției cu nr. 1/1241 din 12.06.2020, în cadrul Comisiei de disciplină, în data de 18 august 2020, a primit răspunsul nr. 15p de la directorul organului administrativ subordonat Ministerului Justiției - Centrul Național de expertize judiciare, care în mod independent (nu ca parte a comisiei de disciplină) a constatat corectitudinea expertizei cu nr. 202008M0024 din data de 14 februarie 2020 efectuată de expertul Judiciar, Ludmila Lîsîi în baza „Metodologiei de efectuare a expertizei judiciar-criminalistice a

obiectelor biologice și a dovezilor materiale de origine umană”, cu nr.54 din 30 noiembrie 2008, prin care a fost informată despre opinia sa de expert fără nici o dovadă, și fără a prezenta metoda însăși - nr. 54 din 30 noiembrie 2008, sau autorul acesteia.

5. Relatează, că pentru a face cunoștință cu metodologia nr. 54 din 30 noiembrie 2008, a apelat la Ministerul Justiției cu o cerere nr. 4 cu privire la accesul la informație din 27 iulie 2020, solicitând o copie a acesteia. Iar la cererea privind accesul la informații nr. 4 din 27 iulie 2020, a primit un răspuns de la Centrul Național pentru Expertize Judiciare nr. 1312 din 08 decembrie 2020 de la directorul Olga Cataraga precum că Centrul Național pentru Expertize Judiciare, nu deține informațiile pe care le-a solicitat. Iar astfel, a aflat că directorul Centrului Național pentru Expertize Judiciare, Olga Cataraga, nu este familiarizată cu metodologia nr. 54 din 30 noiembrie 2008.

6. Totodată, comunică, că conform cererii de acces la informații nr. 3 din 27 iulie 2020, a primit metodologia nr. 54 din 30 noiembrie 2008 de la Centrul Național de expertize juridice. Iar ca și în altă literatură științifică, anexată de Ludmila Lîsîi la expertiza cu nr. 202008M0024 din data de 14 februarie 2020, această metodologie nu conține nici-o informație conform căreia mercurul din probe este determinat prin arderea preliminară a probelor testate la o temperatură de 480 grade C până la formarea cenușii.

7. Astfel, indică reclamanta, că a depus o plângere cu nr. 24/1719 la data de 07 iulie 2020 la Ministerul Justiției împotriva directorului Centrului Național de Expertize Judiciare, Olga Cataraga, deoarece nu a fost convocată o comisie disciplinară pentru examinarea petiției nr. 1/1241 din data de 12 iunie 2020, ceea ce a dus la încălcarea Legii cu nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la Expertiza Judiciară și statutul expertului judiciar, art. 62 care stabilește că, în termen de cel mult cinci zile lucrătoare de la data înregistrării plângerii, se stabilește data examinării acesteia, care este comunicată solicitantului, expertului judiciar și membrilor Comisiei de disciplină. Directorul Centrului Național pentru Expertize Judiciare, Olga Cataraga, a fost de acord cu expertul Ludmila Lîsîi și nu i-a furnizat nici o dovadă a validității științifice a expertizei cu nr. 202008M0024 din data de 14 februarie 2020. Iar în plângerea adresată Ministerului Justiției cu nr. 24/1719 din 07 iulie 2020, a solicitat din nou Ministerului Justiției să organizeze o ședință a Comisiei de disciplină în baza Legii nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului Judiciar, conform cereri nr. 171241 din data de 12 iunie 2020.

8. Prin urmare, comunică reclamanta, că în rezultatul examinării plângerii nr. 24/1719 din data de 07.07.2020, Ministerul Justiției prin răspunsul nr. 05/1719 din data de 21 iulie 2020, a refuzat fără motiv să examineze petiția cu nr. 1/1241 din data de 12 iunie 2020 în cadrul Comisiei de disciplină a Ministerului Justiției.

9. Astfel, deoarece are motive întemeiate de îndoială privind veridicitatea expertizei efectuate de expertul judiciar medico-legal Ludmila Lîsîi cu nr. 202008M0024 din 14 februarie 2020, consideră reclamanta, că are dreptul ca petiția nr. 1/1241 din 12 iunie 2020 cu privire la acțiunile expertului judiciar Ludmila Lîsîi să fie examinată în cadrul Comisiei de disciplină.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

10. Prin hotărârea din 14 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins acțiunea în contencios administrativ înaintată de Nadejda Murzakoi împotriva Ministerului Justiției și Centrului Național pentru Expertize Judiciare cu privire la obligarea Ministerului Justiției să organizeze ședința Comisiei disciplinare în vederea examinării sesizării nr.1/1241 din 12 iunie 2020 cu privire la acțiunile medicului legist.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

11. La 12 ianuarie 2022, Nadejda Murzakoi a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 14 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, prin care a solicitat casarea hotărârii și admiterea acțiunii.

12. La 26 aprilie 2022, Nadejda Murzakoi a depus apel suplimentar, prin care a solicitat casa hotărârii din 14 decembrie 2021 și admiterea acțiunii înaintate.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

13. Prin încheierea protocolară din 02 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost atras în proces în calitate de terț expertul Ludmila Lîsîi.

14. Prin decizia din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a casat integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 14 decembrie 2021, emise în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de către Nadejda Murzakoi împotriva Ministerului Justiției, Centrului Național pentru Expertize Judiciare, terțului Lîsîi Ludmila privind obligarea emiterii actului administrativ favorabil. S-a emis o nouă decizie prin care s-a admis acțiunea înaintată de către Nadejda Murzakoi împotriva Ministerului Justiției, Centrului Național pentru Expertize Judiciare, terțului Lîsîi Ludmila privind obligarea emiterii actului administrativ favorabil. S-a

obligat Ministerul Justiției să organizeze ședința Comisiei disciplinare în vederea examinării sesizării nr. 1/1241 din 12 iunie 2020 cu privire la acțiunile medicului legist.

15. În motivarea soluției, instanța de apel a constatat că, instanța de fond, neîntemeiat a stabilit că, competența de stabilirea a ședinței de examinare a unui caz concret, ce ține de încălcarea disciplinară a expertului judiciar, aparține președintelui Comisiei disciplinare și nu ministrului justiției sau eventual ministerului.

16. Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, atestă că, acțiunea înaintată de către Nadejda Murzakoi împotriva Ministerului Justiției, Centrului Național pentru Expertize Judiciare, terțului Lîși Ludmila privind obligarea emiterii actului administrativ favorabil, este una întemeiată, deoarece Ministerul Justiției, n-a examinat sesizarea Nadejdei Murzakoi, or, intimatul/pârât, în temeiul art. 60 alin. (1) al Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14 aprilie 2016, în vederea verificării existenței temeiurilor de atragere la răspundere disciplinară a specialistului/expertului, urma să examineze sesizarea depusă de către apelantă/reclamantă, considerându-se lezată în drepturi prin acțiunile expertului judiciar, care a depus o sesizare în privința acțiunilor lui Larisa Lîși.

17. A mai reținut instanța de apel că, reieșind din prevederile art. 61 alin. (2) al Legii nr.68 din 14.04.2016, cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, Comisia de disciplină se constituie prin ordinul ministrului justiției, constatând că, instanța de fond eronat a stabilit că, întrucât reclamanta pledează pentru obligarea Ministerului Justiției să stabilească ședința Comisiei de disciplină, competență și atribuție care este conferită prin lege președintelui acestei comisii, pretenția reclamantei, este neîntemeiate și va constata neîntrunirea condiției obligatorii pentru admiterea unei acțiuni în obligare, revendicarea pretenției reclamantei de emiterie a actului să fie întemeiată.

18. Instanța de apel a conchis că, instanța de fond a reținut eronat faptul că, careva temeuri privind obligarea Ministerului Justiției să organizeze ședința Comisiei disciplinare în vederea examinării sesizării nr. 1/1241 din 12 iunie 2020 cu privire la acțiunile medicului legist, nu au fost stabilite. Or, în ședința de judecată cu certitudine s-a stabilit că, prin neexaminarea petiției depuse de Nadejda Murzakoi nr. 1/1241 în data de 12.06.2020, în cadrul Comisiei de Disciplină pe lângă Ministerul Justiției, a fost încălcat dreptul Nadejdei Murzakoi, de autoritatea publică-Ministerul Justiției, ce este prevăzut în art. 17 Cod administrativ.

19. Completul specializat a notat că prima instanța neîntemeiat a respins acțiunea în situația în care în ședința de judecată cu certitudine s-a stabilit

existența temeiurilor, ce duc la obligarea Ministerului Justiției să organizeze ședința Comisiei disciplinare în vederea examinării sesizării nr. 1/1241 din 12 iunie 2020 cu privire la acțiunile medicului legist.

20. A subliniat că, prima instanța nu a supus unei analize minuțioase și nu a verificat circumstanțele menționate, care, însă, necesitau a fi examinate, prin prisma circumstanțelor de fapt și a cadrului legal aplicabil la caz, întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluționarea cazului dat

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

21. La 06 octombrie 2023, reprezentatul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată. Ulterior, un recurs în care să fie dezvoltate temeiurile pentru admiterea recursului, prevăzute în art.245¹ Cod administrativ nu a fost depus.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

22. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

23. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

24. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

„Recursul este admis dacă:

- a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;
- b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;
- c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
- d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
- e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

25. Art. 246 alin (1) din Codul Administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.”

26. Art. 246 alin. (2) lit. a¹) din Codul Administrativ:

„Recursul se declară inadmisibil în special când nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

27. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 28 iunie 2023, și conform extrasului din poșta electronică a Curții de Apel Chișinău, hotărârea motivată a fost notificată recurentei la data de 07 noiembrie 2023 (f.d. 242).

28. În asemenea circumstanțe Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

29. Din analiza prevederilor art. 245¹ – 246 din Codul administrativ, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

30. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

31. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

32. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția

pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta ar fi arbitrară sau că s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

33. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu conține obiecții de fapt și de drept în dezacord cu decizia pronunțată.

34. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

35. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

36. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

37. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi

mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

38. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

39. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 230 și 246 alin.2 lit.a¹⁾ din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc